

Tabor

BOG

NAROD

DOMOVINA

EL FORTIN

Št. 12

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.404.235

Naročnina: Argentina 2.000.— pesov; Južna Amerika 4.— dolarje; Evropa — Avstralija 6.— dolarjev; ZDA in Kanada 7.— dolarjev (zračno paketi). Letalska naročnina za vse države: 10.— dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, 1655, J. L. Suárez — Bs. As., Argentina, Telefon: 766-7513.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

V nikdar končanem boju proti rdeči komunistični revoluciji, začeti v dobi, ko je na šnarod ječal pod sovražno okupacijo, so naši hrabri Slovenski domobranci pokazali in dokazali svetu, da so se o pravem času in na pravem mestu komunistom uspešno uprli in pri tem znali tudi utrpeti žrtve v nenehnem boju za BOGA — NAROD — DOMOVINO.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Diciembre 1978

BUENOS AIRES

December 1978

El Papa que vino del silencio

En ningún momento de este siglo había vivido la Iglesia Católica acontecimientos tan dramáticos e inesperados como los que ocurrieron en el corto período de dos meses transcurrido entre la muerte de Paulo VI y la elección de Juan Pablo II, el Papa que salió de la oscuridad y el silencio tras la cortina de hierro, y apareció de pronto en plena gloria en la Plaza de San Pedro al atardecer del lunes 16 de octubre.

La crisis producida por la muerte súbita de Paulo VI se había superado con rapidez y éxito sorprendente, al efectuarse la elección de Albino Luciani, un cardenal desconocido de la provincia italiana que en pocos días cautivó al mundo con su sonrisa. Luciani reinó solo 33 días y sufrió una muerte solitaria e imprevista, pero dejó una huella indeble y dio un ejemplo casi imposible de imitar. Su presencia en el trono de San Pedro respondió a una necesidad latente de la Iglesia, que deseaba un Papa pastoral. Habría sido muy difícil, si no imposible, reemplazarlo por un Papa diplomático, teológico o inclusive místico. Y como se pensó desde un principio, el elegido para sucederlo fue otro Papa pastoral. Aún así, la selección del cardenal polaco Karol Wojtyla fue una sorpresa para el mundo católico. Se puede afirmar, sin temor a la exageración, que el ascenso de Juan Pablo II ha señalado el comienzo de una etapa verdaderamente nueva en la vida de la Iglesia.

Karol Wojtyla es el primer Papa polaco en los 2.000 años de la Iglesia y el primer Pontífice no italiano en los últimos 455 años.

¿Cuál será la reacción del Kremlin frente al paso inesperado y atrevido de escoger como supremo líder espiritual de 700 millones de católicos a un cardenal que estaba tras la cortina de hierro? ¿Es decir, de lo que Pío XII bautizó como la perseguida „iglesia del silencio“? ¿Tomarán los comunistas orientales esta selección como un desafío, e intensificarán sus persecuciones y su propaganda antireligiosa? ¿O al contrario, preferirán un entendimiento, como el que tuvieron que aceptar en Polonia, establecien-

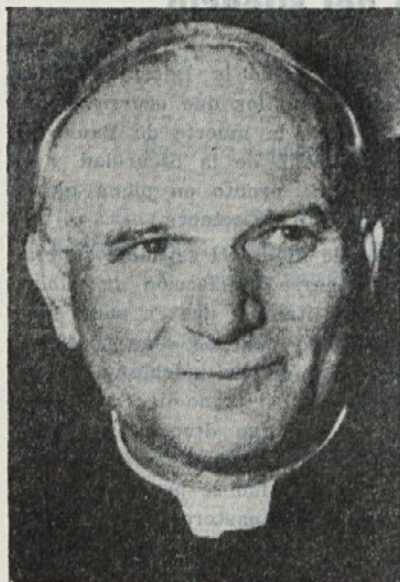
do mejores relaciones con la Iglesia Católica, en su totalidad, como ya lo han hecho los eurocomunistas, en especial los italianos? La única predicción que se ha hecho en los círculos cercanos al Vaticano es que después de la elección de Wojtyła, las relaciones entre la Iglesia y el Kremlin no podrán ser iguales. Tendrán que cambiar, en un sentido o en otro. Sólo el futuro dirá si para los católicos que viven tras la cortina de hierro, la elección del Papa polaco fue, en definitiva, para mejor o para peor.

December 1978

BUENOS AIRES

Diciembre 1978

Papež, ki je prišel iz molka

V nobenem trenutku tega stoletja ni bila Katoliška Cerkve doživljala tako dramatičnih in nepričakovanih dogodkov, kot so ti, ki so se dogajali v kratki dobi dveh mesecev med smrtjo Pavla VI. in izvolitvijo Janeza Pavla II., papeža, ki je prišel iz teme in molka izza železne zavese in se nenadoma pojavil v vsej slavi na Trgu sv. Petra v mraku ponedeljka 16. oktobra.

Kriza, katero je povzročila nenadna smrt Pavla VI., je bila rešena hitro in s presenetljivim uspehom z izvolitvijo Albina Luciani-ja, nepoznanega kardinala iz italijanske province, ki si je pa v nekaj dneh pridobil svet s svojim nasmeškom. Luciani je vladal samo 33 dni in je nepričakovano umrl. Zapustil pa je neizbrisno sled in vzgled, katerega je skoro nemogoče posnemati. Njegova prisotnost na prestolu sv. Petra je odgovarjala potrebi Cerkve, ki si je želela Papeža — pastirja. Zelo težko, če celo nemogoče bi ga bilo nadomestiti s Papežem diplomatom, teologom ali vključno mistikom. Kot je bilo takojšnje mišljenje, je bil izvoljen zopet Papež — pastir. Čeprav gledamo tako, je izbira poljskega kardinala Karla Wojtyły bila presenečenje za katoliški svet. Lahko trdimo, brez pretiravanja, da je nastop Janeza Pavla II. začetek res nove dobe v življenju Cerkve.

Karel Wojtyła je prvi poljski Papež v 2.000 letih Cerkve in prvi sv. Oče neitalijan po 455 letih.

Kakšna bo reakcija Kremlja na nepričakovan in drzen korak, da je bil izvoljen za vrhovnega duhovnega vodjo 700 milijonov katoličanov kardi-

nal izza železne zavese? Se pravi od tam, kar je Pij XII. imenoval preganjanje „cerkev molka“? Bodo vzhodni komunisti smatrali to izbiro kot izziivanje in bodo poostrili preganjanja in protiversko propagando? Ali bodo, nasprotno, želeli nekaj sporazum, kot so ga morali sprejeti na Poljskem, in v celoti izboljšati odnose s Katoliško Cerkvijo, kakor so to že storili evrokomunisti, posebej italijanski? Edina napoved, ki so jo izrekli krogi blizu Vatikana, je ta, da po izvolitvi Wojtyle odnosi med Cerkvijo in Krem-ljem ne bodo mogli ostati enaki. Morali se bodo spremeniti v eno ali v drugo smer. Samo bodočnost bo pokazala, če je bila izvolitev Papeža — Poljaka za katoličane, ki živijo za železno zaveso v izboljšanje ali v poslabšanje.

Se britanska vest oglašá...?

V zvezi z uvodnikom Timesa, ki je zahteval parlamentarno preiskavo vprašanja prisilnega vračanja protikomunističnih borcev s strani britanskih čet po koncu 2. svetovne vojne, smo v št. 6 letošnjega letnika našega glasila priobčili poziv naše Zveze Tabor rojakom širom sveta, naj pišejo britanskemu zunanjemu ministru, da bi bil vključen v to parlamentarno preiskavo tudi slučaj prisilne vrnitve slovenskih domobrancev iz Vetrinja.

Zvedeli smo že, da se je našemu pozivu odzvalo mnogo rojakov, predvsem naših sobojevnikov širom sveta, ne da bi doslej prejeli kakršenkoli odgovor. Vsaj nam ga niso poslali.

Iz Nemčije pa smo dobili kopijo pisma, s katerim se je skupina naših rojakov in sobojevnikov obrnila na angleškega zunanjega ministra, pa tudi odgovor, ki so ga prejeli preko britanske ambasade v Bonnu, in ki ga prinašamo na tem mestu brez komentarja.

Prepričani, da smo — celó na škodo čiste slovenščine — ta dopis po besedi in duhu pravilno prevedli, izvirnika v angleščini ne prinašamo.

(Grb)

British Embassy
Bonn

17. julija 1978.

Spoštovani gospodje!

Hvala za vaše pismo z dne 30. junija zunanjemu ministru dr. Owen-u v zadevi repatriacije Jugoslovanov po 2. svetovni vojni iz Avstrije.

Predlagali ste, da naj bi bila ta zadeva popolnoma preiskana. Toda dr. Owen je izjavil, da po njegovem mnenju poizvedovanje in raziskovanje ležita v območju javnosti in so tozadevni dokumenti zunanjega ministrstva vse do konca leta 1947 dosegljivi javnosti za vpogled v uradu Javnega Registra (Public

Record Office) v Londonu. Vsakomur je dana možnost vpogleda, da si ustvari svoje gledišče z ozirom na dogodka v diskusiji.

Vsekakor pa uradna interpretacija odločitev in dejanj prejšnjih vlad nikakor ni funkcija današnje vlade. Šlo bi preda-leč, če bi bila za vsak dokument, ki vzbuja kritiko, vpeljana formalna preiskava: toda nikomur ni zabranjeno, da stopi do urada Javnega Registra in si ustvari svoje gledišče in svojo razlago o dogodkih na osnovi listin, ki so tam prosto na raz-polago.

Z iskrenimi pozdravi
(Podpis)

H N S y n n o t t

Kakor rečeno, za sedaj vsak komentar prepuščamo našim bralcem. Vsekakor pa naše rojake, predvsem naše soborce in somišljenike širom sveta ponovno pozivamo, da ne odnehajo, temveč po načinu naših svobodnih termitov vztrajno in brez prestanka drezajo v flegmatično britansko vest, četudi ne bodo prejeli nobenega odgovora.

V kolikor smo vredni zaupanja, bomo vse dopise in odgovore vsaj v kratkih izvlečkih radi priobčili, če seveda dobimo za to predhodno dovoljenje.

Na delo, svobodni termiti!

Uredništvo.

ZA ZGODOVINO

USODNI DNEVI – USODNI KORAKI

(Nekaj gradiva iz arhiva izvirnih dokumentov.)

Dnevnik r. Stanka Kocipra, adjutanta in osebnega tajnika
prezidenta generala Leona Rupnika.

(Nadaljevanje.)

Popravek: — V prejšnjem nadaljevanju, priobčenem v št. 10-11 naše revije, je na str. 245 za prvim odstavkom, ki se nanaša na avdienco četniškega polk. Jovanovića, pri lomljenju izpadel sledeči odstavek:

Ob 10,30 je šel general Rupnik k Rösenerju. — **Uspeh razgovora** sledeči:

Ker so šele tako točke 1.) do 9.), ki potem sledijo, pravilno razumljive, prosimo naše cenjene bralce, da gornji popravek blagovolijo upoštevati. Hvala. — Ured.

30. april 1945.

Ob 10 vojni svet pri Rösenerju. — Rösener obljubi domobranstvu težko

orožje. Zasigura pomoč divizije „Prinz Eugen“. Gorenjsko domobranstvo se podredi ljubljanskemu in podpade pod mobilizacijo prav tako kot Ljubljanska pokrajina. (Zaradi mobilizacije na Gorenjskem zahteva Rösener sopodpis.)

Dobimo poročilo, da je Narodni odbor že razposlal domobranskim oficirjem v podpis izjavo, da bodo poslušali samo povelja Narodnega odbora (!!! — Turjak... — Grčarice... — —)

Ob 16 greva z generalom k Rösenerju. Hotel sem zabrisati neugodni vtis Rösenerjevega sopodpisa na mobilizacijskem proglasu (zaradi državno-pravnega položaja Gorenjske, ki spada k nemškemu rajhu, si je namreč pridržal sopodpis, ker pač Rupnik podpiše proglas tudi za Gorenjsko) in sem pred Rösenerjevo mesto sopodpisal. — Tako podpisan proglas za mobilizacijo sem takoj poslal na tiskovni urad za časopisje in Cergolu na propagandni odsek za tisk v plakatu.

Takoj nato je Rösener sprejel člane Narodnega odbora skupaj z Rupnikom in jih prijazno pozdravil kot svoje goste.

Nato se je javil k besedi govornik NO dr. Marijan Zajec in čital v nemščini s svinčnikom koncipirano resolucijo, ki je začela s frapantnim stavkom: „Nemci ste vojno izgubili.“

Rösener, ki je gospode prijazno sprejel in v začetku kazal nekakšno razumevanje, je takoj spremenil barvo. Lične mišice so mu zatrepetale in videti je bilo, kako stiska zobe. Zajčeva resolucija — že v prvem stavku sestavljena z vsem diplomatskim taktom in fineso... — , se je vsebinsko nadaljevala takole:

„Evropa bo Nemčiji hvaležna za velike napore in žrtve te vojne. Zato hoče tudi slovenski narod živeti v miru z njo. Toda slovenski narod ne mara avtoritativnega režima. (To je letelo na Rupnika, ker ga je ostenativno pogledal.) Slovenski narod je že po naravi in značaju sovražnik avtoritativne oblike vladavine. Prav zato se je sedaj, ko je Nemčija vojno izgubila in ko čakamo demokratičnih zaveznikov, osnovala začasna narodna vlada — Narodni odbor, ki suvereno zastopa slovenski narod. Ta Narodni odbor zahteva:

1. — Da takoj prevzame politično in vojaško oblast v Sloveniji.
2. — Narodni odbor nadaljuje boj proti komunizmu. — Zato Nemci izročijo slovenski vladi vse magacine in vse orožje (predvsem težko!)
3. — Slov. narodna vlada garantira popolen red in mir ter varnost na slov. ozemlju in se obveže, da nihče ne bo motil umika nemških čet s slovenskega ozemlja.“

Rösener se je vidno komaj premagoval, ko je odgovoril:

„Gospodje! Ko sem vas sprejel, sem vas pozdravil kot goste. Zato vas moram kot goste obravnavati (tretirati) tudi naprej, čeprav zaslužite, da bi vas za impertinenco, ki je v svojem vojaškem in političnem delovanju še nisem doživel, takoj zaprl. Gospod general Rupnik mi je včeraj govoril, da ste društvo pametnih in poštenih gospodov. Zato sem vas sprejel, ker sem mislil, da se bomo o perečem problemu pametno porazgovorili. Vi pa ste

nastopili z naravnost nesramno pisarijo. In če si ogledamo vaše zahteve...

1. — Dobro. Gauleiterju bom sporočil, da vam izročim politično oblast; posebej, ker mi je gospod general Rupnik sam izrazil to željo. Vojaške vam ne morem, ker sem vojaško sam podrejen Löhru. In tudi v tem primeru umaknem svoje trupe do zadnjega moža, ker Nemci — ki smo vojno izgubili — nimamo niti najmanjšega interesa, da bi krvaveli za Slovence, ki so proti nam...

2. — Izročim vam magacine in orožje v njih. Dobili boste vse prazno. Četudi mi vi — „garantirate“ neoviran umik, je to praktično navadna napihnjenost, ker niste sposobni niti sebe zavarovati pred komunisti — brez nemške pomoči... — In jaz naj se s svojimi četami — umikam skozi partizane z gorjčaki??!!

3. — Na tretjo točko sem vam že odgovoril. — Kako mi morete garantirati umik, red, mir in varnost obenem, če se sami sploh ne morete obraniti komunistov??!!

Da so gospodje proti avtoritarnemu režimu, verjamem. Za tak režim namreč mora biti narod najprej tako ponižan in namučen, kot je bil do prihoda nacionalnega socializma nemški narod... Toda, če gospodje — suvereno predstavljajo ves slovenski narod, zakaj ste stali ob strani in celo hujskali proti njemu, ko se je vaš stari general Rupnik poldrugo leto mučil in premagoval vse težave in bremena okupacije (!!) in komunističnega tolovajstva? Ker v resoluciji tudi gospodje z menoj niso postopali z rokavicami, si zato tudi jaz dovoljujem brez rokavic, naravnost vprašati: Vas res ni čisto nič sram pred tem starim gospodom, ki bi mu lahko odvzeli marsikatero pretežko breme, ki ga je ta leta tovoril za svoj narod? Zakaj gospodje niso vzeli odgovornosti za svoj narod nase, ko je za to bilo potreba zares precejšnje porcije civilne korajže..., ali pa bi vsaj stali gen. Rupniku ob strani v času, ko je le-ta pred vsemi vprašanji stal osamljen in zapuščen...? Imeli ste priložnost, da po — demokratskem principu vsi sodelujete in pomagate svojemu narodu v stiski... Tako stari general ne bi bil — avtoritaren... Zakaj niste stali generalu Rupniku ob strani? — To bi narodu — če vam je res bilo kaj zanj — več koristilo, kot to, kar nameravate sedaj... — — “

Dr. Joža Basaj: (Ves bled.) Mi tega nismo mogli... — — Ker... — ker smo se bali..., da bi bili zaprti...

Gen. Rupnik: (Vzroji.) To je nesramno natolcevanje! Koliko krat sem vabil vse Slovence k sodelovanju! Če sem bil — kot avtoritarec, kot cikate — vsak dan, poudarjam, vsak dan od zgodnjega jutra do poznega večera in še ponoči na razpolago vsakemu beraču, je bila tudi vam pot vedno odprta. Toda vi niste hoteli!* Kaj je vam bilo za narod! Hoteli ste imeti čiste roke! Zato niste prišli v bližino — kolaboracionista! Pošiljali ste mi le špione

*) To je med drugim potrjeno tudi v razmnoženini msgr. Matije Škerbca „Spomini in reminiscence“, 1947, na str. 51. — Op. ured.

in intrigante, da bi me tudi pri okupatorju onemogočili, če bi le mogli! Po teh ljudeh ste pazili na vsako mojo besedo: Če bi rekel kaj proti zasedbenim oblastem, bi me denuncirali njim, kakor ste uspeli, držati me eno leto daleč proč od mojega domobranstva... Če sem pa rekel kaj položaju odgovarjajočega in za moje mesto neizbežnega, ste me blatili pred narodom kot germanofila in celo izdajalca... Samo za to sem vam bil dober, da sem vaše kaline reševal iz kletke, kamor jih je spravila njihova lahkovernost... Sedaj pa prihajate kot narodni suvereni, da mi date breco zato, ker sem vam odprl — po vaši prošnji! — vrata pri okupatorju, da pridete do oblasti in požanjete sadove mojega dela! — Vprašam vas: Od kdaj pa ste narodni suvereni? Kdaj vam je narod poslednjič podaril kroglico? Računate s spremembami, ki jih je od takrat narod prestal? Kje je sedaj vaša suverenost? — — (Že bolj umirjen.) Toda kljub temu je z moje strani dana vsa pripravljenost, da vam izročim — oblast... obenem z odgovornostjo za n^arod!!! Kdor nosi oblast, nosi odgovornost! Gospoda, na to vas glasno opozarjam! — Pazite torej, kaj delate in kako delate! — — Predvsem pa: Poštenost za poštenost! — — “

Vidno je bilo, kakšen val jeze je zbudila prezidentova beseda v gospodih — „suverenih“. Bilo je suvanja s komolci, šepetanja, pogrkovanja in spreminjanja barv. Dr. Joža Basaj se je stisnil v dve gubi in izginil v ozadju...

Po tem pripetljaju pa je potem — zopet umirjen — bil ravno general Rupnik tisti, ki je takorekoč prevzel vodstvo razgovora in sprostil zategnjeno razpoloženje med politiki in Rösenerjem..

Končno je gen. Rösener sam svetoval, naj začasno Narodni odbor konstituirajo in delajo — ilegalno, kar bo on toleriral. — Oblasti pa da sedaj ne more izročiti, ker ni ne politično, ne vojaško samostojen in je za ta prostor v vseh pogledih odgovoren. — To je na „suverene“ vplivalo besneče...

(Sledi.)

GOVORIMO RESNICO!

Nekateri ljudje, ki hočejo predstavljati našo politično emigracijo, so ustvarili javno mnenje o svoji nezmotljivosti. Kdorkoli, ki se temu ne podredi, oziroma ne sprejme, in kar je še hujše, ako se mu postavi po robu, velja v javnosti kot neke vrste posebnež, nezadovoljnež in prevratnež, ker s svojim početjem ovira in ruši obstajajoči „red“.

Pod rubriko „Brali smo in pripominjamo“ v Vestniku št. 10-11-12 t. l. smo opazili — brali tudi zanimivost, da je glasilo Tabor D. S. P. B. končno le politično glasilo, zato ker je ponovno pozvalo vse slovenske ustanove in organizacije, da se udeleže slovenskega zdomskega kongresa.

Nobenega dvoma ni, da ima Tabor DSPB tudi političen značaj; to pa zato, ker je bil osnovan (in tak tudi ostane) na temeljih protikomunizma. Ni pa še s tem rečeno, da se ubada s politiko; še manj s političnim strankarstvom.

Zato zgoraj omenjeni poziv Tabora izraža samo potrebo po temeljitim študiju zdomske problematike in odnosa slovenske emigracije do matične domovine sedaj in v bodoče.

Usode emigracije ne smemo zanemarjati še v bodoče in jo prepustiti na milost in nemilost sami sebi, to je — brez pravega cilja. In ker se svet v povojnih letih z naglico spreminja, mi pa živimo le od spominov, smatramo za potrebno, da naredimo bilanco bližnje preteklosti in sedanjosti, pa seveda obširen program za bodočnost. Vse to pa ne zavisi samo od Tabora, kateri je podal samo zamisel o tem slovenskem kongresu, ampak od vseh slovenskih ustanov in organizacij (izločeni pri tem so samo komunisti, katerim demokratičnost in narodnost nič ne pomenita).

Žal še obstajajo ljudje v emigraciji, ki vedno poudarjajo mir in edinost, pa se hkrati že dolga leta izživljajo v norčevanju in pikolovstvu na račun vseh Slovencev; tudi zle posledice njihovega norčevanja jih očitno ne streznijo... —

V istem Vestniku je zapisanih tudi nekaj besed o borčevski needinosti, češ da je temu krivo delovanje komunistov. Ta trditev je popolnoma nepravilna — nesmiselna. Komunisti niso in ne bodo nikoli dobili prilike, da bi s svojim prevratnim vplivom zdrobili preživele protikomunistične borce; še na misel jim ne pride, da bi to poizkusili, ker že vnaprej vedo, da iz te moke ne bo kruha. Pač pa imajo ponekod že nekaj vpliva na naše tukajšne domove — in to preko sinov slovenskih protikomunističnih emigrantov...

Da bi bila zmeda in nered še večji, je „Toti štajerc“ v Ameriški domovini glede zadržanja obeh borčevskih organizacij o priliki obletnic pokola slovenskih domobrancev ugotovil trmo na strani borčevskih skupin v Clevelandu, pa skupen nastop teh v Kanadi in Argentini ob priliki žalnih komemoracij: „Zakaj ne bi člani slovenskih protikomunističnih borcev šli na Orlov vrh na Pristavi in člani Tabora na proslave SPB?“

„Toti štajerc“ dobro ve, da se vsako leto v mesecu juniju vršijo mogočne proslave z večinsko udeležbo clevelandskih protikomunističnih Slovencev na Orlovem vrhu na Pristavi, katera je slovenska last; čemu bi se torej potikali po tujih prostorih? Mar ni zadosti ena sama osrednja proslava?

Odgovornosti za needinost v vrstah protikomunističnih borcev torej nimajo komunisti, ampak ljudje iz vrst slovenske politične emigracije, ki so pozabili, da so slovenski domobranci bili boj proti mednarodni komunistični zaroti v korist vsemu slovenskemu narodu; nikdar pa ne v korist stranke (katerekoli že).

OB 30-LETNICI USTANOVITVE SLOVENSKEGA DOMOBRANSTVA

Iz arhiva pok. polk. Vuka Rupnika

(Konec)

POHOD K ZAVEZNIKOM S POLŽEVO BRZINO

10. 9. zjutraj smo bili postrojeni za pohod. — Čez noč se je številčno stanje moštva zmanjšalo za 200 mož; med njimi tudi šentjernejski župan g. J. in še neki možje iz bližine Novega mesta, ki so izkoristili temo in izginili v skrivaško brigado.

Med moštvom se je čutilo preobraženje v duhu in drži. Pogledi so bili bolj veseli in živi, nastop bolj odločen, izvedba kratkih povelj zelo dobra in pravilna. Ko je padlo povelje „v dvojne vrste na desno“ in „naprej marš“, so enote strumno krenile v četverstopih proti izhodu iz taborišča.

Ob hišah ob cesti od Cikave preko Žablje vasi in Kandije so se drenjali gledalci; med njimi fantje in dekleta s titovkami na glavi. Stražarji so peli: „Marširala, marširala kralja Petra garda“ in je kolona puščala odličen vojaški vtis.

Zidovi vseh hiš so bili poččkani: AVNOJ, TITO, SKOJ, STALIN, ZSSR, LOOF, srpi in kladivi ter peterokrakimi zvezdami. Bilo je vsega, pa nič lepega in nič slovenskega.

Korakali smo včasih ob precej številnih partizanskih vrstah, ki so z našim nastopom bili tako presenečeni, da niso upali proti mogočni koloni ničesar podvzeti. Med pevci in bodrilci mi je vzbudila posebno pozornost skupina študentov, ki jo je vodil visok in slok gospod, pokrit z zeleno šajkačo.

Do Kandije je bil naš marš kar normalno izveden; tam je pa na bloku prišlo do zastoja, ker smo se priključili na začetje italijanskega pehotnega polka, ki je marširal pred nami. Tedaj se je pa res začela polževa

V nedeljo, 3. decembra t. l. bo v

Zavetišču škofa dr. Gregorija Rožmana

ob 11.30 sv. maša za rajne: Musarja Jožeta (1. predsednika), Jenka Jožeta (soustanovitelja) in Branka Vrčona (ustanovnega člana) — ob osmi obletnici smrti.

Po sv. maši kosilo.

pot. Vsake tri korake je bil krajši ali daljši zastoje, tako da sem počasi začel besniti na laške enote, ki so zavirale pokret v toliki meri, da smo za 6,5 km od Kandije preko Srebrniča, Volavč, do vasi Potok uporabili polne štiri ure — od 7. do 11. ure.

Med potjo je bila kolona precej izpostavljena. Desno je tekla Krka, levo je bil rob gozda večinoma na vzpetini 50—100 m oddaljen od ceste; položaj izredno ugoden za zasede. V zraku nas je dvakrat preletelo neko čudno izvidniško letalo.

Razdelili smo se tako, da sta dva reda korakala ob levem in dva ob desnem robu ceste. Prašna sredina je bila prepuščena za promet vozil; tu in tam pa za propagandne nastope poedinih komunistov; tako npr. političnega komisarja Jenka, ki je našim fantom recitiral iz Prešerna in jih prepričeval v edino mogočo komunistično svobodo. Moram reči, da je bil pogumen in prepričan mož; na žalost komunist.

Ko sem ob priliki ponovnega zastoja pohitel naprej med Italijane, sem naletel na enega samega partizana sredi ceste, ki je dopovedoval laškimi vojakom, da morajo korakati po cestnem jarku, ker je cesta slovenska in samo Slovenci imajo pravico po njej korakati; ne pa premagani Lahi, ki so vsiljenci na slovenskih tleh. Seveda so ga nekateri naskočili in bi ga ubili, če ga ne bi ubranil neki italijanski častnik.

V predpotopnem avtomobilu se je peljal skozi kolono bradat gospod z veliko steklenko v naročju in z njim še nekateri partizani. Pojasnjeno mi je bilo, da je dotični gospod bil Edvard Kocbek.

V vasi Potok, ko je zopet nastal zastoj, sem izvelkel specialko in gledal, kako nam lahko komunisti zadrignejo zanko, ko bomo vkorakali v Sotesko. Ko dvignem glavo, zagledam, da ob desni strani ceste v strelski koloni prehiteva našo kolono jurišni bataljon kapetana Di Pompo. Kmalu je prispel tudi on. Pozdravila sva se prav pristržno in mi je takoj povedal, da ima nalogo, stopiti v stik s partizanskimi enotami, kajti pokret divizije je popolnoma paraliziran. Komunisti zahtevajo vse italijansko orožje in predajo slovenskih legionarjev kot osnovni pogoj za nemoteno kretanje italijanske kolone preko slovenskega ozemlja!

Ta novica je povzročila preobrat našega pohoda.

Fantje so sedaj uvideli, da ni drugega izhoda, kot ločitev od Italijanov. Ta se je tudi izvedla z izpadom na levo stran ceste v gozd.

Od tu dalje pohod v treh kolonah Podljuben-Hrušica-Zajčji vrh. Na Zajčjem vrhu počitek. — Tu je tudi tekom noči izginilo okrog 200 mož med skrivače. V nadaljnjem maršu smo prekoračili cesto med vasmi Mokropolje in Maharovec.

V soboto 11. septembra 1943 smo prišli v Mršečo vas na italijansko-nemško mejo. Do noči se je vršilo zbiranje in nameščanje moštva, pošiljanje patrol in priprave za obrambo in borbo.

Osebnost sem poiskal stik z obmejno stražo. Hotel sem govoriti s prvim najbližjim višjim častnikom. Rečeno mi je, da je najbližji častnik v Ce-

lju. Zvedel sem tudi, da so se vaše straže iz postojank št. Rupert, Mokronog in Rakovnik umaknile v Kostanjevico.

Pod noč so partizani poslali po kmetu Fabjančiču ultimatum za predajo.

Nedelja 12. septembra 1943: Od 9.30 do 10 ure sv. maša, ki jo je imel kurat Frölich. V pridigi je omenil zmago na Plešasti gori (Kahlenberg) 12. septembra 1683. leta (pred 260 leti) pod Janom Sobieskim — poljskim kraljem — in nadvojdo Karlom Lotarinškim končno obleganje Dunaja po Mohamedu IV. — Častite ime Marijino!

Tako po sv. maši smo iz opazovališča zapazili prihod prvih partizanskih enot iz smeri št. Jerneja. Po 10. uri je prišel najvišji častnik na tem področju, major Rihard Maiwald.

Razvila se je huda bitka, ki je trajala do 17.30 ure. Ta bitka je bila prvi udarec na komunistične tolpe, s katerim so bile prisiljene na zmeden pobeg in so zmagovalcem pustile v plen svoje orožje, vozila in nedotaknjen oklopnik (od Italijanov prevzeto orožje).

S to nepozabno in zmagovito bitko je bila rojena slovenska vojska, imenovana Slovensko domobranstvo, ki jo je dne 13. septembra 1943 na licu mesta uradno priznala (de facto in de jure) nemška okupacijska oblast.

19. septembra 1943: Ob 17. uri prihod generala Rösenerja z vsem štabom. Izrazil je željo, da govori fantom in častnikom. Dejal je nekako takole:

„Slovenski možje in fantje, ta lepa zemlja, ki je vaša slovenska domovina, ne sme postati komunistična! Vsi vi, ki ste se dosedaj izkazali v možatem bojevanju, ste lahko ponosni, da ste Slovenci. Skupaj z ramo ob rami se bomo borili proti komunistom. Od danes naprej se boste imenovali **Slovensko domobranstvo**. Na rokavu vaših novih uniform boste nosili kranjskega orla kot znak slavne vojvodine Kranjske. Imeli boste slovensko upravo in šolstvo; Cerkvi in duhovnikom bo zagotovljeno svobodno izvrševanje obredov in pouka. Vsak od vas bo gmotno preskrbljen; v slučaju smrti bodo vdove in otroci tudi preskrbljeni s pokojnino. Naj vas spremlja bojna sreča!“

Tako se je začelo za naše može in fante novo obdobje neprestanih bojev — proti bratu komunistu, ki je v težkih letih okupacije zanetil na slovenski zemlji krvavo komunistično revolucijo.

Zasluga pa, da je bilo ustanovljeno Slovensko domobranstvo, ki je bilo popolnoma v skladu s predpisi meddržavnih vojnih zakonov, gre generalu Leonu Rupniku, ki je uspel pravočasno podvzeti primerne korake pri novi okupacijski oblasti ter s tem preprečil in zadržal popolno propast do tedaj delujočih samoobrambnih sil.

OBČNI ZBOR TABORA ZDSPB, je na svojem 22 zasedanju v Torontu, Kanada, dne 2. septembra 1978 razpravljal o pozivu glavnega odbora Tabora ZDSPB za vseslovenski kongres in objavlja naslednjo

R e s o l u c i j o

- 1) Namen tega zborovanja ne bi bil v formiranju nekega novega zdomskega političnega telesa ali organizacije, ki naj bi zamenjala obstoječe politične formacije v slovenskem zdomstvu;
- 2) tudi ne bi bil namen tega zborovanja omogočiti ali celo izsiliti združenje sorodnih organizacij v zdomstvu, ker morejo o tem odločati le one same;
- 3) razprava na tem zborovanju naj bi pripeljala do sporazuma, po katerem bi bilo delovanje posameznih organizacij koordinirano do take stopnje, da ne bi oviralo ali celo nasprotovalo delovanju druge organizacije v istem kraju.
- 4) Glavni namen in cilj slovenskega zdomskega kongresa (zborovanja) naj bi bil v skupnem stališču, ki bi ga vse sodelujoče organizacije zavzele do sedanje komunistične ofenzive v naših naselbinah in v sporazumu, kako nanjo odgovoriti na najbolj učinkovit način. Tu naj bi bila obravnavana naša govorjena in pisana beseda, načelno stališče do takoimenovanih kulturnih obiskov iz domovine; načelno stališče do obiskovanja domovine same in vprašanje našega delovanja v družbi posameznih držav, kjer živijo naše skupnosti. Kot v preteklosti, pa občni zbor TABORA ZDSPB tudi zdaj vnaprej in načelno izključuje vsako nasilno akcijo.

Občni zbor Tabora ZDSPB ponovno poziva vse slovenske zdomske organizacije, da se v dobri veri pridružijo tem prizadevanjem. Naša organizacija si pridružuje samo pravico in naslov inicijatorja, o vseh drugih vprašanjih: o dnevnem redu, času in kraju zasedanja itd., je pripravljena sodelovati v razgovorih z drugimi organizacijami, na osnovi popolne enakosti.

Zavedamo se, da drug za drugim odhajajo mnogi naši soborci in sodelavci, zato je na nas preostalih, da podvojimo svoje sile, odpravimo medsebojne razlike in najdemo pot, ki bo dovolj široka za vse naše poglede, obenem pa načelno dovolj jasna, da bo naše potomce, svet, ki nas obdaja in slednjič tudi ves slovenski narod pripeljala do dokončnega spoznanja RESNICE o tem, kaj se je dogajalo v naši domovini med zadnjo svetovno vojno. Zaupamo, da je slovenski narod dovolj zrel, da si bo potem sam krojil svojo usodo.

VI. ODDELEK

Iz obširnega rokopisa (nad 400 tesno tipkanih strani — brez prilog) svojih memoarov, ki že skoraj 30 let čakajo na založnika, nam je dr. Stanko Kociper odstopil kratke odlomke, ki jih prinašamo za vzorec, koliko podatkov iz prvega vira je zgubilo naše dosedanje zgodovinopisje, ker ta knjiga še ni izšla. — Op. ured.

Tekom pomladi 1944. leta sem propagandni odsek domobranskega štaba vsaj v neki meri uspel organizirati.

Lahko seveda ni bilo, ker razen z moralno podporo **podpolk. Ernesta Peterlina** nisem razpolagal takorekoč z ničemer.

„Psihološka vojna“, ki so ji komunisti žrtvovali ogromne izdatke svojih fondov, je bila pri nas samo nastopanje nemaničev, ki jo je povrh vsega oviralo še tisoče zaprek — od nemške cenzure pa celo do ljubosumnosti.

Sam propagandni odsek domobranskega štaba iz finančnih razlogov ni mogel izdati nobenega tiskanega letaka, da ne govorim o brošurah ali celo knjigah. In to v času, ko je komunistično partizanstvo naravnost zasilpavalo narod z najrazličnejšimi tiskanimi propagandističnimi publikacijami.

Jaz svojim propagandistom v edinicah še papirja nisem mogel dati, če so me prosili zanj. Vsak zase smo bili navezani samo na lastno iznajdljivost.

Potujočo domobransko knjižnico so nabrali študentje in študentke v zbirkah po ljubljanskih ulicah.

Za svoj priročnik „**Domobranski prosvetar**“, ki sem ga zbral in napisal v obliki na roko razmnožene brošure kot nekaka praktična navodila za domobranske prosvetarje po edinicah, sem moral prositi papirja po vseh odsekih štaba.

O kakšnem osrednjem, samo domobranskem časopisu ni moglo biti govora. Posamezne edince so še naprej izdajale svoje notranje lističe bodisi kot stenske časopise, bodisi kot razmnožene pamflete, kakor so pač mogle. Pri tem so se držali smernic, ki so jih dobivali v navodilih, ali pa tudi ne. Zato je razumljivo, da so do dogodkov zavzemali stališča in jih razlagali, kakor je to pač dopuščalo širše ali ožje obzorje ali pa subjektivno gledanje posameznih prosvetnih delavcev v edinicah.

Nihče ne more zatajiti ogromnega pomena tega drobnega dela po edinicah (Novo mesto: „Za blagor očetnjave“ itd.). Toda zaradi tega, ker propagandni odsek domobranskega štaba ni razpolagal z denarnimi dotacijami, s pomočjo katerih bi mu bilo praktično mogoče razviti v vseh edinicah enako močno delo, naši naporji spričo komunistične enotno usmerjene agitacije niso mogli biti nikdar tako načrtno in naglo izvajani, kot bi to bilo potrebno.

Od vsega začetka sem čutil nujno potrebo po **osrednjem, samo domobranskem časopisu**, ki bi bil namenjen samo domobrancem. Vedno me je bolelo, da so bili domobranci, ki so bili nosilci našega odpora proti komunističnemu revolucionarnemu nasilju, odvisni samo od naših tradicionalnih časopisov. Ti namreč praktično niso mogli biti tako samo domobranski, kot bi to bilo potrebno, čeprav bi nekateri hoteli biti...

Naši časopisi so imeli svoja področja, na katerih so razvili nekateri večjo, drugi manjšo delavnost, kakor je že bilo omenjeno na drugem mestu.

Domobranci pa niso imeli ničesar, kar bi lahko imenovali samo svojo last.

To mi je dalo vedno mnogo misliti. Neštetokrat sva o tem govorila tudi s prezidentom, ki sem ga prosil, naj ne zamudi prilike, kjer bi v tej smeri lahko kaj pomagal.

Toda vse to nas ni plašilo. Delali smo pač s podvojeno vnemo in dobro voljo. Tudi uspehi niso izostali.

Ko je bilo delo vsaj v mejah danih možnosti uvedeno in organizirano, sem podpolk. Ernesta Peterlina prosil za mesec dni študijskega dopusta. Hotel sem položiti še zadnji rigurozni izpit, da bi tako dohitel svoje tovariše, ki niso izgubljali časa v internaciji kot jaz, pa tudi v domobranstvu niso kazali preveč aktivnosti, in da bi tako zadovoljil svoji osebni ambiciji, ki sem si jo postavil, ko sem se posvetil študiju prava.

Dne 27. junija 1944 mi je promotor prof. dr. Leonid Pitamic v prisotnosti rektorja prof. dr. Milka Kosa in dekana prof. dr. Janka Polca zares izročil doktorsko diplomu.

Skupaj z menoj je bila promovirana še neka kolegica, ki je istočasno z menoj opravila zadnji riguroz.

Slovesnosti promocije se je poleg zastopnika štaba podpolk. Milka Vizjaka, ki mi je izrekel čestitke domobranstva, ter mojih literarnih in drugih osebnih prijateljev udeležil tudi prezident. Moji častihlepnosti je torej bilo zadoščeno v polni meri...

V spominu mi je ostalo še nekaj. Neki domobranec, ki je bil že pred menoj deležen doktorske časti slovenske univerze, je svoj odgovor na rektorjeve in promotorjeve čestitke izrabil za napad na univerzo, ki nam je vzgajala komuniste. Zato je po izjavi docenta dr. Trofenika na univerzi vladala precejšnja napetost pričakovanja, kaj si bo privoščil šele — zloglasni Kociper...

Ne! Ravno zaradi tega, ker bi naj najvišje slovensko znanstveno svetišče vzgajalo samo dobre slovenske znanstvenike, ni bilo združljivo z mojim prepričanjem, da bi slovesni trenutek, ko mi je slovenska „alma mater“ podelila najvišjo čast, ponižal na raven političnih napadov.

Na koncu krajev krivda slovenske univerze za vzgajanje komunistov tudi ni bila tako pribita. Zakaj potem, recimo, ni postal komunist oni domobranec, ki je ob promociji univerzo zaradi njene vzgoje celo napadel? Zakaj sem postal jaz vse kaj drugega kot komunist, dasi nisem bil nikoli

član nobenega akademskega društva? Zakaj je naš najvišji znanstveni zavod dal toliko nekomunističnih izobražencev, ki jih je bilo v slovenskem javnem življenju neprimerno več kot peščice sfanatiziranih komunistov, katere je vzgajala povečini ona tujina, v katero smo bili zaljubljeni (npr. Francija), ne pa slovenska univerza?

Jaz sem v svojem odgovoru na promotorjeve in rektorjeve čestitke ostal samo pri resnično doživetih izrazih hvaležnosti, da smem nositi čast doktorja našega slovenskega najvišjega učilišča, in pri zagotovilih, da bom po svojih močeh to čast tudi skušal s svojim delom in življenjem upravičiti.

Tako sem tudi ob tej priložnosti razočaral na eni strani nervozo, na drugi pa pričakovanje...

Toda kljub študijskemu dopustu sem po večji meri zapravil ta čas za vse drugo. Kljub dopustu sem namreč vsak dan vsaj dopoldne presedel na štabu ali pa na kakšnem drugem mestu. Tako so zopet prišle tem bolj v pošteve noči; tokrat za študij...

Ravno v začetek mojega študijskega dopusta je namreč vpadel dogodek, ki je imel za posledico veliko takojšnjega dela, in ki bi v svojem nadaljnjem razvoju lahko postal za vse domobranstvo in slovenski politični položaj sploh prav tako usoden, kot je na koncu postal samo zame osebno.

Prezident Rupnik zares ni zamudil nobene priložnosti, kjer je lahko kaj pomagal, da bi domobranstvo prišlo do svojega lastnega glasila.

V pripravljanje terena je takoj vpregel nemškega upravnega svetovalca dr. Hermanna Doujaka in pa komisarja za prehrano in oskrbo dr. Štefana Kultererja.

Dr. Herman Doujak, ki mu kljub temu, da je bil zagrizen nacist, pač nobeden izmed kritičnih Slovencev ne more očitati nikakšnega samovoljnega nasilja nad okupiranim ozemljem, je bil izročen po vojni v roke komunistov in v Ljubljani obsojen na dolgoletno ječo.

Dr. Stefan Kulterer, ki je imel nevhvaležno nalogo nekakšnega vrhovnega izterjevalca, je to svojo službo vendarle opravljal tako spretno in s tolikim čutom takta, da nikjer ni prišlo do resnejših incidentov, da pa je Ljubljana vendarle bila do zadnjega dne nemške okupacije vsekakor boljše oskrbovana, kot dolga leta po Titovi „osvoboditvi“ — kljub bogatim darilom UNRRA-e...

Kultererjevo nastrojenje najbolje karakterizira dejstvo, da se je kljub zlatemu nacističnemu znaku, ki ga je s ponosom nosil v gumbnici, z našimi kmeti neposredno razgovarjal v slovenščini. Človek, ki je bil v vseh naših dostopnih vaseh, se je k nemščini zatekel samo, kadar je bil v strogo uradnem položaju, ali pa, kadar mu je zmanjkalo slovenskega besednega zaklada.

Bil je dobesedno zaljubljen v poštenost, odkritosrčnost in prosvetljenost naših kmetov, ki jih je nekoč v deputaciji odpeljal na Koroško na

izlet, da bi „neumnim političnim kratkovidnejšem tam gori dokazal, kakšen narod živi na južni strani Karavank“, kakor je rekel.

Posebno „piko“ je imel na ljubljansko barje. Večkrat je resno zatrjeval, da se bo potem, ko bo končano „slepo sovraštvo med narodi“, vrnil v Slovenijo in iz barja naredil žitnico Ljubljane...

Za vse to dr. Stefan Kulterer sicer ni bil izročen komunistom v „sodbo“, toda preždel je leta vednega pričakovanja izročitve kot „vojni zločinec“ v angleškem koncentracijskem taborišču v Wolfsbergu, kjer sem ga našel še vedno sanjajočega o ljubljanskem barju... —

Spomladi leta 1944 je prišel za šefa nemškega urada za tisk in kulturo (propaganda) polk. Bade.

Dasi je bil že po zunanosti prej podoben skromnemu profesorju, ki je ves pokopan v svoje teorije, je bil vendarle po poreklu pristni Prus. In vendar je bil eden izmed onih redkih nemških funkcionarjev v okupirani Sloveniji, ki je probleme pravilno razumel in se tudi ni bal svojega mnenja povedati.

Kmalu po njegovem prihodu nam ni bilo težko odkriti, da po njegovem mnenju porenski „Prus“ gen. Rösener ni bil pravi človek za politično tako ognjeniško nemirno ozemlje, kot je bila takrat Slovenija. Zato je polk. Bade tudi več občeval z nemškim konzulom Müllerjem, kot z generalom Rösenerjem, ki mu je bil kot vrhovnemu poveljniku okupiranega področja dejansko edinemu podrejen.

Ko smo polk. Badeja spoznali, smo začeli gojiti veliko upanja. Toda v Ljubljani se še takorekoč prav „segrel“ ni, pa je v visokem poletju 1944 že tudi „odletel“. — Šel je tudi nemški konzul Müller, ki je znal biti prezidentu Rupniku v veliko pomoč spričo svojeglavega Rösenerja.

Ostal je zopet sam in edini „Erwin-Paša“. Tako so nemški ljudje Doujakovega, Kultererjevega in Badejevega kova imenovali gen. Erwina Rösenerja.

„Pažo“ pa je iz tega zares hrabrega in sposobnega vojaka, ki kot tak že po naravi vseh pravih vojakov to najbrže ne bi nikoli bil, naredila samo okolica nekaterih povsem nesposobnih ljudi, ki so se sončili v njegovem sijaju.

Prav posebej je torej gen. Rupnik vpregel tudi polk. Badeja, da bi pomagal domobranstvu do lastnega časopisa. V ta namen je posredoval čisto osebne stike med njim in menojo.

V Rösenerjevem štabu je takrat zavzemal službeni položaj šefa štaba za borbo proti banditom polk. Balke. Ta je bil do ušes zaljubljen v slovensko domobranstvo, pa je bil preveč neposredno odvisen od gen. Rösenerja, da bi domobrancem lahko nudil vse, kar je hotel.

Tudi njega gen. Rupnik seveda ni izpustil. Dopovedoval mu je, koliko dobrega je storil v Novem mestu Blatnikov domobranski list „Za blagor očetnjave“ prav zaradi tega, ker na terenu ni bil podvržen okornostim neposredne cenzure in ker je tako lahko takoj reagiral na vsa vprašanja

revolucije na način, kakor so pisali sami domobranci za domobrance. Ko je bil polk. Balké službeno namenjen v Novo mesto, ga je gen. Rupnik izrecno opozoril tudi na Blatnikov časopis „Za blagor očetnjave“.

Po vrnitvi iz Novega mesta se je polk. Balke zares začel zavzemati za osrednji domobranski časopis, ki naj bi ne bil preveč tesno vprežen v cenzurne predpise nemškega urada za tisk in kulturo. V Novem mestu je namreč videl, da se dr. Blatnik navzlic večji svobodi kot smo jo imeli mi v Ljubljani, ni pregrešil proti okupacijski politiki, da pa je prav zaradi bolj zrahljane kontrole opravljal uspešno delo.

Napad je torej bil izvršen z vseh strani in položajev.

Ker je na vodilnem mestu nemškega cenzurnega urada takrat sedel zadosti širokogrudni polk. Bade, smo si obetali primerne uspehe.

Naši nameni so namreč bili usmerjeni k cilju, da ne bomo ostali samo pri domobranskem časopisu. Če bi bile dane možnosti in bi bilo na razpolago tudi zadosti kreditov, smo računali, da bi to bil okvir, v katerem bi razvili vsako le možno delavnost na polju domobranske ideološke borbe in postavili uspešne zapreke komunistični laži, katere niso ovirale ne moralne, ne druge zavore.

Čudežev si seveda tudi nisem obetal. Vedel sem namreč, da je oznanjati resnico mnogo težje, kot širiti na čustvena nastrojenja trpečega naroda preračunane laži. Posebej, če je resnica zahtevala toliko samodiscipline, premišljenega zadržanja, odpovedi in potrpežljivosti, kot jih je predpisoval politični položaj nam protikomunistom. — —

Nekega dne meseca maja 1944 me je prezident gen. Rupnik sam, osebno poklical na telefon v štabu, kjer sem „užival“ študijski dopust. Pozval me je, naj nujno pridem v vladno palačo. Še tisti hip sem zajahal motor in odbrzel za pozivom.

Ko sem se ves zasopljen znašel v prezidentovi delovni sobi, mi je polk. Balke predstavil mladega SS-Untersturmführerja Franz^a Wolfsa.

Polk. Balke je dejal, da je bil Wolfs poslan naravnost iz Berlina samo zato, da bi kot zvezni propagandni oficir omogočil širiti razmah čisto samo za vojake namenjene ideološke vzgoje med domobranci. Rekel je, da naj bi bil Wolfs že poučen o naših težnjah, ki naj bi jih po izkušnjah dolgotrajnega sličnega delovanja v Rusiji, od koder je prišel, pomagal uresničiti.

Kljub temu, da sem iz tona besed polk. Balkeja razbral nekakšno upanje, da je bil gen. Rösener na poti popuščanja, me je koj prvi hip neprijetno dirnilo, zakaj je bilo treba poslati posebnega zveznega oficirja za propagando, če naj se vezanost našega dela bolj sprosti.

Polk. Balke je menda sugestivno čutil moj nemir. Takoj nato je namreč dejal, da naj bi bila Wolfsova naloga samo v tem, da nam bo preskrbelj material in sredstva, ki jih sami ne bi mogli doseči. (Npr. papir, ki je bil racioniran, fotografski material itd.) O tem materialu, ki

naj bi po njegovem mnenju šel v težke vsote, bi Wolfs polagal račune nemškemu poveljstvu, ki bi ga naj preskrbljalo.

Polk. Balke mi je čestital, da je bila naša želja po osrednjem domobranskem časopisu blizu uresničitve, in da naj bi naša čisto domobranska propaganda sploh stopila iz ozkih razmer v širši razmah. Rešitev tehničnih podrobnosti delovnega načrta naj bi bilo samo vprašanje razgovora med menoj in Wolfsom, ki naj bi razpolagal z vsemi potrebnimi opolnomočenji.

Gen. Rupnik je dal na razpolago salon svojega zasebnega stanovanja v vladni palači, kjer sem takoj imel razgovor z Wolfsom.

Najprej sem pustil govoriti samo njega, da bi dobil podrobno predstavo o njegovem mišljenju in namenih.

Wolfs je dejal, da je prišel naravnost iz Rusije, kjer je na lastne oči videl zgrešenost nemške okupacijske politike. In s takšnim razpoloženjem naj bi prišel v Ljubljano.

Na široko se je razgovoril o duševnih in značajnih vrlinah ruskega naroda in slovanskega rodu sploh. Pripovedoval je vrsto zanimivih dogodkov, ki bi ga morali dejansko nekaj naučiti, če bi bil sprejemljiv.

Ko sem mu začel jaz v podrobnostih razkladati naše težave, probleme in težnje, je ni bilo zahteve, ki bi mu ne bila sama po sebi umevna. Škandaliziral se je nad tem, da so morali naši časopisi prinašati dnevno vojno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva (OKW) tudi v nemščini.

„Kakšna neumnost je to,“ je vzkliknil. „Koliko nam Nemcem škodi takšna ozkosrčnost ne samo na političnem področju, ampak tudi materiello! Kdo od Nemcev, recimo, bere vojno poročilo v slovenskem časopisu, če imamo svoje časopise? Komu sicer potem služijo takšne stvari? In koliko koristnih stvari bi lahko časopisi priobčili na mestu, ki ga zavzemajo dolga vojna poročila v dveh jezikih!“

Mladenič je tekom razgovora izrekel več stvari, zaradi katerih sem bil resnično presenečen.

Tako npr.:

„Nemci smo poklicani, da Evropo vodimo, ker smo po svojem položaju in potencialu njeno srce, ne pa da jo podjarmimo. Samo po sodelovanju vseh evropskih narodov z njihovimi individualnimi dobrinami bo Evropa ostala središče sveta. Če ne, bo izgubila svoje zgodovinsko poslanstvo. Naš Führer pravi, da mu je zgodovina najboljša učiteljica. Toda povsod kažemo, da zgodovine ne poznamo, ali pa se nismo ničesar naučili... Kakšen smisel, recimo, ima naša politika tukaj (v Sloveniji), če narodu jemljemo vse, po čemer bi lahko bil naš prijatelj...? —“

Seveda sem se moral ne preveč dolgo po tem najinem razgovoru prepričati, da je Wolfs samo bluffiral ali provociral... — Ali pa je dobil drugačna povelja...? — Po poznejših dogodkih sodeč, je bilo res prvo!

Pri tem razgovoru pa se je tem bolj navduševal za vsako stvar, čim boljša se je kazala za nas.

„Mi Nemci moramo osvojiti narodovo zaupanje, ne pa naroda,“ je dejal.

Tako je brez nadaljnega pristal na to, da naj bi bil bodoči domobranski časopis samo slovenski; brez vsakršnega nemškega besedila in vsebine.

„Mi Nemci imamo dovolj možnosti in sredstev, da svojo propagando vodimo sami,“ je bilo njegovo tolmačenje.

Ko sem mu pokazal nekaj izvodov novomeškega domobranskega časopisa „Za blagor očetnjave“, je bil ves ogorčen, da je morala tako dobra stvar izhajati v tako klavrni („jämmerlich“) obliki.

Tem bolj se je navdušil, ko sem mu na njegovo vprašanje, kaj pomeni naslov „Za blagor očetnjave“, povedal, da je to verz iz naše himne, ki tako odgovarja domobranskim borbam naših dni.

„Ta naslov bo nosil naš osrednji domobranski časopis,“ je bil njegov takojšen sklep. „Če bo potem še potrebno v Novem mestu izdajati lokalni domobranski informativni list, si bodo že izmislili drugi naslov. — Takoj sporočite dr. Blatniku v Novo mesto, naj pride v Ljubljano...!“

Seveda je tudi meni ta naslov za osrednji domobranski časopis na moč ugajal. — Pri tem je potem tudi ostalo.

Dr. Franc Blatnik je bil obveščen, pa tudi sam sem se z njim ob njegovem prihodu v Ljubljano o tej stvari razgovarjal.

Razumljivo je bil dr. Franc Blatnik nejevoljen. Toda stvari so se naglo obrnile... in dr. Blatnik je svoj „Za blagor očetnjave“ obdržal.

Takrat pa je Wolfs še kazal, da je ves gorel... Bal se je celo, da Ljudska tiskarna ne bi imela dovolj tehničnih možnosti, da bi razkošno ilustrirano domobransko revijo napravila v takšni obliki, kot bi zaslužila... šele, ko mu je neki dan faktor tiskarne Vilko Čeč razkazal vso kapaciteto tiskarne, se je umiril.

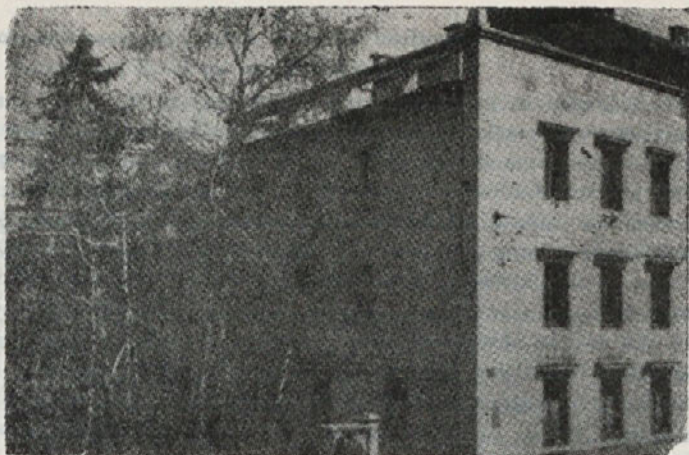
„Stroški ne igrajo vloge!“

Seveda, ko je obljubljal vagone materiala in sanjal celo o trumi domobranskih poročevalcev po vzorcu nemških PK (Propaganda-Kompanie) mož, ki jih je kanil vse opremiti z „Leica“ fotografskimi aparati in filmskimi kamerami

Vse, kar je obljubljal, mi je postajalo že naravnost sumljivo. Toda kljub temu nisem nehal postavljati predlogov in zahtev... Misli sem si: Četudi hoče samo mene provocirati, naše stanje že itak ne more biti hujše, kot je...

Prihodnje dni sem sklical v domobranski štab vrsto ljudi vseh političnih struj, iz katerih sem hotel sestaviti uredniški zbor nove domobranske revije „Za blagor očetnjave“.

Povabil sem poklicne urednike, ker sam v uredniški praksi nisem imel nikakšne izkušnje. Vodila pa me je stara želja, da bi okoli osrednjega glasila vsenarnodnega domobranstva zbral protikomunistične oblikovalce slovenskega javnega mnenja vseh struj in krogov. Po mojem mnenju je

Bivša orožniška šola na Rimski cesti v Ljubljani, kjer je bil nastanjen VI. oddelek. V pritličju sta bila uredništvo in uprava domobranske revije, prvo nadstropje je zavzel nemški zvezni oficir s svojim štabom, v drugem nadstropju pa je bilo nemško vojaško računovodstvo. V dvorišni zgradbi je bil nastanjen intendantski odsek domobranskega štaba.

bila prav revija najboljše področje, kjer bi lahko to najlepše uresničil v korist nam vsem skupne borbe.

Tem bolj sem v to trdno upal, ker sem v vseh teh krogih že razglasil, da sem imel vsa zagotovila, da bo glasilo tudi jezikovno povsem slovensko in mnogo manj podvrženo nadzorstvu nemške cenzure kot naše dnevno časopisje.

Wolfs mi je namreč zagotovil, da bo nadzorstvo nad vsebino revije vodil izključno on sam. Nemški cenzurni urad, ki mu je bilo podvrženo naše dnevno časopisje, se ne bo smel vmešavati, ker bo revija spadala v območje vojaškega poveljstva, v čigar imenu bo nastopal on sam. Brez ozira na to pa mi je na moje posebno vprašanje zagotovil, da bo revija posegala na vsa področja našega političnega, gospodarskega, kulturnega in umetnostnega pisanja. Kakor je bilo domobranstvo organizacijsko središče vseh oboroženih protikomunističnih borcev, tako bi naj v reviji domobrancev vsi imeli priložnost objavljati članke, ki bi jih v dnevnem časopisju težje priobčili.

Mojemu povabilu so se odzvali polnoštevilno. V domobranskem štabu so se zbrali uredniki in časniki z večjo ali manjšo prakso, ki so predstavljali vse struje katoliškega političnega tabora, napredne kroge in Ljotičevce.

Na sestanku je bilo izmenjanih mnogo koristnih misli in stavljenih mnogo predlogov v vzorni skladnosti cilja. Bil sem zares navdušen.

Prihodnje dni je šef-urednik „Slovenskega doma“ **Mirko Javornik** iz povsem razumljivih razlogov (prezaposlenost pri njegovem listu itd.) žal odpovedal aktivno prisotnost v uredniškem zboru, obljubil pa je vso moralno in drugo pomoč ter delegiral člana svojega uredniškega zbora **Slavka Skoberneta**, da je stopil v uredniški štab nameravane revije.

Izposloval sem, da je bil naš poznani ilustrator in slikar **por. Jože Beranek** premeščen iz postojanke v Borovnici v moj štab.

Bbral sem potrebni upravni personal in vse pripravil za takojšnje delo.

Wolfs je med tem časom izposloval posebne prostore za naše pisarne v bivši žandarmerijski šoli na Rimski cesti, kjer je imelo svoj sedež nemško vojno računovodstvo in kjer je bil nameščen tudi intendantski odsek domobranskega štaba.

Wolfs je tudi dejal, da naš odsek ne bo več nosil odlozonega naziva „propaganda“, ampak da se bomo enostavno imenovali **VI. oddelek**. — To mi je prej ugajalo kot ne.

(Sledi.)

IZ DRUŠTEV

22. redni letni občni zbor je za nami; zahvaliti se je treba vsem krajevnim organizacijam, ki so vse, brez izjeme, poslale svoja letna poročila, priporočila in predloge. Lepa hvala tudi torontskemu društvu, ki nas je tako lepo sprejelo in po končanem zboru pogostilo. Kako lepo je bilo, ko so si podali roke bivši borci dombranci iz Clevelanda, Tronta in okolice. Zapisnik in podrobna poročila bodo poslana vsem društvom z naslednjo okrožnico.

Samo nekaj kratkih misli, ko vstopamo v novo poslovno dobo našega Tabora; kje stojimo in kakšni so naši cilji in nameni?

Pred dvema leti smo prvič poslali vsem združenim organizacijam v tujini povabilo za vseslovenski kongres. Letos smo to ponovili in se na našem občnem zboru v Torontu odločili, da bomo to izvedli. Pozvali bomo vse one organizacije, ki so nam poslale svoje pozitivne odgovore, da se sestanemo in skupno razpravljamo o bodočih korakih in skupnem programu, ki bi bil sprejemljiv večini v inozemstvu. Zavedati se moramo, da komunizem ni tako trden, kot se predstavlja; zato se tako boji emigracije in nas skuša podminirati, ko seje razdor med nami.

Bratje soborci, ne smemo odnehati in dopustiti, da bi komunizem tudi v emigraciji širil svojo propagando. Čas je prišel, da vsi brez razlike zavzamemo enotno stališče do komunistične propagande in da najdemo način skupne ofenzive in nastopa proti rdeči golazni.

Naš tiskovno-zgodovinski odsek si je v preteklem letu dopisoval s

Times-om, angleškimi zunanjim ministrstvom in tudi ameriško komisijo za človeške pravice. Odgovor od angleških oblasti glede vetrinjske tragedije je bil pozitiven. Na razpolago so nam vsi dokumenti; sedaj moramo dobiti nekoga, ki bo pripravljen to izvesti.

Precej obširno smo se razgovarjali o podporah našim potrebnim; sprejet je bil predlog, da se na naslednjem občnem zboru poda finančno poročilo vseh podpor, katere smo poslali našim invalidom, sirotam in materam, odkar obstaja naša organizacija.

Bratje Taborjani, naši cilji so čisti in idealni; mi se ne zaletavamo v nikogar; resnico in tisto, kar je naše, pa bomo odločno branili.

V jeseni 1943 leta, se je začel novi čas v zgodovini našega naroda. Na Zameškem so protikomunistični borci pod vodstvom Vuka Rupnika izvojevali zmago nad komunističnimi silami, skoraj ob istem času so se v Ljubljani začeli reorganizirati ostanki protikomunistov pod vodstvom generala Leona Rupnika.

Rodilo se je SLOVENSKO DOMOBRANSTVO. To je del naše zgodovine, ki ga nihče ne more spremeniti.

Grčarice in Turjak so jasno pokazale vsemu narodu, da je Osvobodilna Fronta bila v službi svetovnega komunizma. Ni jim šlo za borbo proti okupatorju; njih cilj je bil zmaga komunizma nad našim trpečim narodom.

Leto za letom se spominjamo junakov Grčaric in Turjaka, ki so nam s svojo idejo in s svojo smrtjo začrtali pot v bodočnost in nam zasejali seme Domobranstva. Odkrito lahko rečemo, da je komunistični genocid, Grčarice in Turjaka zazibal zibelko Slovenskega Domobranstva.

Kratkih dvajset mesecev je trajala borba te novonastale slovenske vojske, prve res narodne, od časa našega kralja Sama; šla je od zmage do zmage, nikdar premagana v boju, pod vodstvom generala Leona Rupnika in zmožnih slovenskih oficirjev. Vetrinjska tragedija ni bila posledica domobranskih borb, bila je posledica svetovne politike, ki je že v Jalti zapečatila našo usodo.

Slovenski narod ni bil nikdar vprašan, kakšno bodočnost hoče imeti, komunistični jarem mu je bil obešen v Jalti, dali so mu ga naivni politiki zapada. Kakor so Baltski narodi bili predani Sovjetom, kakor sta češki in poljski narod izgubila svobodo in je ostala vzhodna Evropa padla pod komunistično peto, tako smo jim tudi mi Slovenci sledili.

Mi borni preostanki Vetrinjskih žrtev, ki smo se rešili in odšli v daljni svet, da bi postali poslanci naših idej, ki so v najbolj krvavi dobi naše zgodovine slovenskega naroda ustanovili Slovensko Domobranstvo, moramo nadaljevati to naše sveto poslanstvo. Poživimo domobranski duh, naj nas spremlja kjerkoli smo, pri našem delu, v slovenskih domovih, pri našem tisku. Razložimo to naše poslanstvo naši mladini, da bodo razumeli in spoznali, zakaj so njih očetje zapustili domovino.

Komunisti danes sejejo razdor med nami, širijo svojo propagando, skrunijo našo slovensko zastavo. Vprašajmo se, ali smo res postali taki slabiči, da se ne upamo udariti po tej rdeči golazni, ali smo res pozabili koliko je naš narod pretrpel za svojo svobodo?

SLOVENSKO DOMOBRANSTVO, ROJENO IZ KRVI NAŠIH ŽRTEV, NAJ NAM BO SVETILNIK NAŠE BORBE ZA SVOBODO SLOVENSKEGA ustvaril svojo usodo.

Bog — Narod — Domovina

Za TABOR ZDSPB

S. Palčič

T. S.

IZJAVE ŠKOFA GRMIČA

Letos junija so titovski konzularni predstavniki priredili v Dortmundu v Zahodni Nemčiji „jugoslovanski teden“. V okvir take prireditve spadajo vrsta predavanj, kjer govorijo propagandisti, katere pošlje tja jugoslovanski komunistični režim. Njihova naloga je, da nemški javnosti enostransko, nekritično in tendenciozno prikažejo stanje in razmere v Jugoslaviji. Zato ti propagandisti izberejo za svoja predavanja samo za režim ugodne stvari, katere nato slikajo v najlepših barvah, obenem pa skrbno zamolčijo vsa dejstva in okoliščine, ki bi kakorkoli motile to, od njih prikazano sliko stanja v domovini. V njihovih predavanjih je zato polno pretiranj, polresnic in tudi laži, izpuščeno je vse, kar je doma negativno in odbijajoče. Njih prikaz je daleč od objektivne resnice.

Na letošnjem „jugoslovanskem tednu“ je pred nemško javnostjo nastopil tudi mariborski škof dr. Grmič. Njegove propagandne izjave v prid komunističnemu režimu so bile tako škandalozne, da je slovenski izseljenski mesečnik „Naša luč“ objavil v svoji letošnji 8. številki naslednje pismo, ki ga je eden od slovenskih vernikov naslovil na urednika lista:

Z IZJAVAMI ŠKOFA GRMIČA SE NE STRINJAM

Na jugoslovanskem tednu v Dortmundu je 14. junija nastopil tudi mariborski pomožni škof dr. Grmič s predavanjem Poklic preroškega poslanstva slovenske Cerkve v socialistični družbeni ureditvi. Predavatelj je nanizal vrsto trditev, ki so po mojem mnenju z dejanskim stanjem v popolni opreki. Rad bi se z nekaterimi teh trditev soočil. (Stavki v narekovaju so njegovi.)

„Za socialistično družbeno ureditev v Sloveniji je pomemb-

na njena samoupravna oblika. To pomeni, da je v tej socialistični družbeni ureditvi na poseben način poudarjena vloga neposrednega proizvajalca.“ O jugoslovanskem samoupravljanju je zapisal neprizadeti tuji opazovalec tole: Samoupravljanje obstaja samo v besedah. Teoretično naj bi bilo samoupravljanje sredstvo, na roko vsakemu delavcu, prek katerega bi ta svobodno izražal svoje mnenje in svobodno užival sadove svojega dela. Praktično pa je samoupravljanje v rokah edine stranke — zveste leninističnemu načelu —, ki ga izvaja prek vodenja gospodarstva in dela (Le Figaro, Pariz, 20. 7. 78).

„Prav tako je pravica posameznika nasproti družbi izravnanost, posameznik je za vse, kar se v družbi dogaja in počenja, soodgovoren, on naj bi v družbi živel in deloval zares kot oseba.“ Oseba je človek kot nosilec dolžnosti in pravic. Zares oseba je torej — gledano s strani družbe na posameznika — tisti, ki mu družba dejansko priznava temeljne pravice, npr. pravico do resnične informacije (ne precejene skozi partijska sita), do svobodnega izražanja misli (tudi prek tiska, radia, TV), do določanja družbene ureditve in nosilcev oblasti (prek manipuliranih volitev), do vseh mest v družbi (tudi poslanskih, ministrskih, predsedniškega, čeprav je vernik) itd. Do vseh teh neodsvojljivih pravic nima v SFRJ danes splošni občan nobene pravice.

„Na vseh področjih družbenega življenja naj bi veljalo načelo demokracije.“ „Demokracija“ je grška beseda za „vlado ljudstva“. Če pomeni „partija“ isto kot „ljudstvo“ potem je danes v matični Sloveniji resnična demokracija.

„Ozko s tem je povezan tudi delegatski sistem.“ Sam učitelj samoupravljanja Kardelj je leta 1972 v Mostarju priznal: „Partija ne more prepustiti naključju, ko gre za volitve delegatov: kjer smo slabi, kjer bitke ne moremo izvojevati z demokratičnimi sredstvi, se ne smemo bati uporabiti sredstva revolucionarne in državne prisile.“ Delegate določa torej na papirju delovni občan, v resnici pa partija.

„Lahko rečemo, da nosi ta socializem humanistične in demokratske poteze.“ Zgoraj je bilo dovolj povedano o teh potezah. Sicer bi pa lahko še vprašal, kdaj bo ta socializem priznal medvojnim nasprotnikom revolucije vsaj grobove, rehabilitiral toliko nedolžnih žrtev, ki jih je v vsem času po vojni zaprl, in nehal zapirati svoje idejne nasprotnike.

„Takšne poteze se razodevajo tudi, kar zadeva razmerje socializma do vere...“ Težko je razumeti takšno izjavo ob tem, kar se dogaja: po šolah se načrtno propagira ateizem, Cerkev nima dostopa do javnih občil, le s težavo dobi dovolje-

nje za gradnjo cerkvenih objektov, verni so zaradi svoje vere glede služb zapostavljeni itd.

„Cerkev v Sloveniji bi se morala roko v roki s socializmom truditi za osvoboditev človeka od vseh odtujitev.“ Ta stavek močno zadiši po klerikalizmu. Poleg tega je v Sloveniji vse po zadnji vojni vir največjih odtujitev prav socializem.

„Morala bi (Cerkev) nastopati kot bojevnica za svobodo.“ Točno: za svobodo in proti slehernemu kratenju le-té.

„Tudi marksistične pojme naj bi po možnosti Cerkev sprejela v oznanjevalno govorico in teologijo.“ Naj rajši ostane ostane slovenska Cerkev prostor svobode, ki naj ga ne zasenči noben izraz iz marksističnega besednjaka, saj so ti le preveč obremenjeni z marsičem.

To je nekaj izjav škofa Grmiča in mojih pripomb k njim. Naj še dodam, da slovenski verniki pazno še posebej spremljamo izjave naših škofov in nam ni vseeno, kakšne so. Razočarani bi bili, ko bi morali ugotoviti, da nekatere ne le niso v skladu z resničnim stanjem, marveč so kljub morebitni dobri veri, v kateri jih je nekdo povedal, Cerkvi na Slovenskem dejansko v škodo.

Prav lepo Vas pozdravljam!

N. N., ZR Nemčija

To pismo ter izjave dr. Grmiča ne potrebujejo nobenega komentarja. Sodbo naj si ustvarijo bralci „Tabora“ sami.

Višek škofovih izjav je vsekakor njegovo stališče, da naj bi „marksistične pojme sprejela v svojo oznanjevalno govorico in teologijo (!) tudi Cerkev.“

To brez dvoma dokazuje, da je komunistična miselnost in ideologija prodrla tudi že do najvišjih osebnosti v slovenski Cerkvi v domovini.

Ne bi bilo prav, če bi mi emigranti tiščali glavo v pesek in si namenoma zakrivali oči pred tem usodnim dejstvom.

Naše čestitke

Letos, dne 24. oktobra je ga. Karolina Frančičeva praznovala 85 letni rojstni dan, skupaj s svojimi domačimi, ter številnimi prijatelji in znanci.

Pred 33 leti, je njen sin, domobranec Ivček daroval svoje mlado življenje za Boga, Narod in slovensko Domovino. Prav zato, se je spominja tudi Tabor ob njenem visokem življenskem jubileju, z željo, da bi živela med nami še na mnoga, mnoga leta!

France Štrukelj – 76 let

Lansko leto nam je nehote „všel“ naš prijatelj in soborec France Štrukelj ob obhajanju svoje 75-letnice — zato hočemo to našo napako popraviti sedaj.

Rodil se je 11. oktobra 1902 v vasi Kompolje. V mladih letih se je izučil za usnjarskega pomočnika v Viru pri Domžalah, nakar je odslužil vojaški rok pri konjenici v Subotici. Leta 1926 je odšel v orožniško službo, najprej je bil v Sremu, nato v Caribrodu ob bolgarski meji, od koder je šel v žandermarijsko podoficirsko šolo. Ko je to končal je služboval v Črni gori in ga je kapitulacija l. 1941. doletela v Cetinju. Najprej je prišel v domače kraje a se je še istega leta meseca avgusta odločil in odšel preko Hrvaške v Srbijo kjer se je prostovoljno pridružil Mihajlovičevim četnikom za borbo proti komunizmu. Leta 1944 se je del enot kjer je bil naš France umikal preko Bosne in prišel do Bosanskega Broda. Tu so vse te enote četnikov Nemci razorožili in poslali kot ujetnike v Avstrijo. Januarja 1945. so bile te enote prepeljane v Graz, kjer je France hudo zbolel na tifusu in se je na več krajih zdravil nekaj mesecev. Bil je v raznih taboriščih a nazadnje v Astenu pri Lienzu. Leta 1951 je emigriral v USA in se za stalno naselil v Clevelandu, kjer še danes živi.

Vsi Clevelandski Slovenci imajo Franceta radi, ker je delaven in družaben, član raznih slovenskih ustanov v Clevelandu.

Francetu Štruklju, sedaj čestitamo k njegovemu 76. letu, ker tega nismo storili lansko leto in mu želimo, da bi še dosti let v zdravju in zadovoljstvu ter srečno preživel v našem Clevelandu.

Branko Pistivšek

VSEMIRSKO JUGOSLOVANSTVO

(Nadaljevanje)

1443 16. 8. Podpisana v Dunajskem Novem mestu mirovna pogodba med kraljem Friderikom III. Habsburškim in knezom Urhom II. Celjskim.

V tej pogodbi se oba partnerja obvezujeta da bosta

- a) vse vrnila, kar sta si vzajemno vzela z nasiljem.
- b) kralj Friderik III. se obveže zase, za kralja Ladislava Posmrtnika, vojvoda Albrehta in Zigmunda, da bo Celjane branil proti vsakomur. Izjemo predstavlja le Cerkev in pa rimsko-nemško cesarstvo

c) kralj Friderik III. povzdigne Friderika II. in Urha II. Celjskega v državno neposredno poknežene grofe in sicer na grofijah Celje, Ortenburg in Zagorje, jima podeli popolno deželno vlado na njihovem ozemlju, pravico kovanja lastnega denarja, pravico odpirati in izkoriščati rudnike ter ju osvoboditi od obveznosti, da morajo svoje gospoščine sprejemati od države v fevd. Celjana pa podpišeta revers, da ostane avstrijski pravni sestav tudi na celjskem teritoriju ohranjen.

č) Celjana podpišeta s Habsburžani vzajemno dedno pogodbo.

1446 spomladi. Madžarski državni namestnik Jan Hunjady vpade v slovensko ozemlje celjske kneževine, za kar se mu Vitovec hudo maščuje.

1447 Knez Urh II. Celjski in Jan Vitovec vdereta v Slavonijo in pobijeta vojsko Matka Talovca.

1447 6. 5. Izvoljen papež Nikolaj V. Knez Friderik II. Celjski se poda vdru-
gič v Rim s spremstvom 500 celjskih konjenikov.

1447 poleti. Papež Nikolaj V. dovoli celjskim knezom uporabo prenosnega hišnega oltarja ter svoboden izbor spovednika.

1448 Umrje turški sultan Murat II., svak Urha II. Celjskega. S Celjani je bil sultan v prijateljskih odnosjih.

1451 11. 7. Umrje na gradu Melniku cesarica Barbara Celjska. Jurij Podjebradsky zaukaže slovesen prevoz njenega trupla iz Melnika v Prago. Pokopana je v grobnici čeških kraljev v stolnici sv. Vida v Pragi.

1451 sredi julija. Smrtni sovražnik Celjanov Enej Silvij Piccolomini sporoča v pismu kardinalu Cenavajalu, da je cesarica Barbara Celjska umrla spravljena z Bogom („sunt, qui bene et ut Christianorum decuit, spiritum emisisse dicunt“).

1452 poljski vitez Zdzislaw Ritwinski prosi Urha II. Celjskega, naj ga vzame v celjsko službo, ter se sklicuje na svoje spoznanje s Celjani „in bello Bohemica, in quo ante Tabor aciebus stetimus adversis“!

1452 5. 3. Avstrijski in madžarski deželni stanovi sklenejo zvezo s knezoma Friderikom II. in Urhom II. Celjskim. Cilj te zveze je, osvoboditi mladoletnega kralja Ladislava Posmrtnika iz habsburških rok. Navzoči so bili madžarski državni namestnik Jan Hunjady, kardinal in granski nadškof Dionizij in še drugi madžarski velikaši; od Avstrijcev pa opati iz Mölka, Kotwiga, Zwetla, St. Hipolita, Waldhausna, Johann Schaumburški, Wolfgang Walsejski, Liechtensteinci; od Čehov pa Urh Ronsenburški s svojima sinovoma. Madžarsko plemstvo izroči mesta Košice, Levočo in Bardejov v celjsko zaščito.

1452 29. 6. Avstrijski deželni stanovi izročijo kralju Frideriku III. ultimatum. Ta pa obratno objavi papeške izobčilne bule, katere izobčajo vsakega, ki bi se uprl Frideriku. Papeške izobčilne bule ni nihče vzel resno, nasprotno, nadškofje v Solnogradu, Passau-u in Olomucu so celo prepo-vedali publikacijo te bule v svojih nadškofijah. Knez Urh II. Celjski

- in grof Urh Einzinger pa sta celo sklicala doktorski kolegij, kateri je bilo proglasil za neveljavno ter svetoval apelacijo na ekumenski koncil v tej zadevi. Ta protipapeški proglas Urha II. Celjskega so pribili na vrata dunajske stolnice, a solnograjski nadškof ga je ukazal razglasiti v vseh cerkvah svoje nadškofije.
- 1452 v avgustu. Vojaška zveza avstrijskih ter čeških deželnih stanov pod vodstvom Urha II. Celjskega ter Urha Einzingerja proti kralju Frideriku III., ki se je nato predal in spravil s Celjani. Zmagoslavni vohod Celjanov na Dunaj.
- 1452 4. 9. Dunajsko Novo mesto. Ob 9 uri zjutraj: škof Enej Silvij Piccolomini ter baron Neuperg izročita v imenu kralja Friderika III. mladoletnega kralja Ladislava Posmrtnika knezu Urhu II. Celjskemu.
- 1452 4. 9. - 28. 9. 1453. Celjski knez Urh II. vladni šef v Avstriji.
- 1452 13. 9. Slovesni vohod Urha II. Celjskega in Ladislava Posmrtnika na Dunaj. Sprejelo ju je plemstvo, kler in belooblečene deklice. Urh II. Celjski proglasi tu Ladislava Posmrtnika za kralja. Takoj nato je prišlo na Dunaj tudi madžarsko odposlanstvo, ki mu je načeloval kardinal in nadškof Dionizij iz Grana. To odposlanstvo je spremljalo 2000 konjenikov.
- 1452 novembra. Podpisana politična zveza med češkim državnim namestnikom Jurijem Podjebradskim ter Urhom II. Celjskim. Ta pogodba je zavarovala Celjanu hrbet od severne strani.
- 1453 Zarota in poskušani atentat Einzingerjeve stranke proti Urhu II. Celjskemu regentu Avstrije. Urh II. Celjski se z veliko težavo prebije iz obkoljenega Dunaja v Petersdorf.
- 1453 18. 9. Avstrijski deželni zbor v Korneuburgu. Urh Einzinger in njegovi pristaši zahtevajo, da se knez Urh II. Celjski kot Neavstrijec takoj odstrani iz deželne zbornice, kar ta tudi iz previdnosti stori. Avstrijski deželni stanovi zahtevajo od navzočega kralja Ladislava Posmrtnika, da odstrani celjske kneze iz vseh javnih služb.
- 1453 27. 9. Kralj Ladislav Posmrtnik in Urh II. Celjski na Dunaju. Urh Einzinger, zagrizen sovražnik Celjana, skriva v avguštinskem samostanu 1.000 svojih vojakov, a drugih 1.000 skriva na različnih položajih v mestu, ker hoče ubiti Celjana. Ta se je brez zaščite podal v kraljevi grad, kjer mu je Einzinger naznanil, da je razrešen regentstva in da je pregnan ne le iz kraljeve bližine, temveč tudi iz Avstrije. Dunajčani so Urha II. Celjskega sprejeli s kamenjem in samo vojvoda Albreht Braniborski je rešil takrat Celjanu življenje. Urh odide nato v pregnanstvo na Češko.
- 1453 Urh Einzinger vladni šef v Avstriji.
- 1453 sredj novembra. Urh II. Celjski se vrne iz češkega pregnanstva v celjsko kneževino.
- 1454 9. 6. Umrje Friderik II. Celjski v starosti 90 let. Prav istega dne pobije

- hrvatski grof Toman Krbavski slovensko celjsko vojsko v Liki, kjer se je bojevala s Hrvati brez Vitovca.
- 1454 sredi julija. Vitovec popelje novo slovensko vojsko v Liko, kjer strahotno pobije Tomanove čete in mu iztrga dva grada v Liki.
- 1455 21. 2. Umrje papež Nikolaj V., velik osebni prijatelj celjskih knezov.
- 1455 27. 2. Po 2-letnem pregnanstvu se knez Urh II. Celjski znova pojavi na Dunaju. Obdan od eskorte 1.000 težko oboroženih celjskih konjenikov, je ponosno vkorakal na Dunaj, kjer ga je pozdravila navdušena množica. Kralj Ladislav Posmrtnik ga je sprejel pri Koroških vratih („Kaertner Tor“).
- 1455 Knez Urh II. Celjski postavi radovljiškega župnika Baltazarja Močidla na zagrebški škofovski prestol, kjer ostane do leta 1457. Pravomočni zagrebški škof Tomaž Debrenthe se sicer umakne sili, povrne pa se v svoj nadpastirski urad, čim so izumrli Celjani. Debrenthe (1454-1469) je bil namreč velik madžarofil in kot takšen Celjanom skrajno neprijazen.
- 1456 v maju. Treškvice na Moravskem. Knez Urh II. Celjski in Jurij Podjebradski se sestaneta ter obnovita medsebojno obrambno zvezo sklenjeno že leta 1453.
- 1456 v jeseni. Nova križarska vojska pod vodstvom kralja Ladislava Posmrtnika ter Urha II. Celjskega odrine proti Belgradu. Kralj Ladislav Posmrtnik imenuje kneza Urha II. Celjskega za generalisima Madžarske, kar strašno razkači madžarske velikaše. Kneza Urha II. Celjskega svarijo že medpotoma v Belgrad, naj se čuva pred tujimi križarji, katere so podkupili Madžari. Svarili so ga Kapistranov osebni prijatelj Tagliacozzo in nekateri pošteni Madžari.
- 1456 v septembru. Deželna zbornica v Futtaku imenuje kneza Urha II. Celjskega za kraljevskega namestnika na Madžarskem, sedmograškega vojvodo Ujlakija pa za generalisima Madžarske. Knez Urh II. Celjski posinovi svojega ubijalca Ladislava Hunjadyja.
- 1456 v oktobru. Mihaj Szilagyi, stric Ladislava Hunjadyja ter organizator uboja celjskega kneza, je vprašal varadinskega škofa Janosza Vitezsa za nasvet. Ta je baje dejal: „Jaz sicer ne morem pohvaliti uboja, ker sem predstavnik tistega nauka, ki uči ljubezen in mir, toda jaz ga tudi ne bom obsodil, če bo izvršen“!
- 1456 9. 11. po 9. uri zjutraj v Belgradu. Knez Urh II. Celjski pozvan še pred koncem sv. maše, katere se je udeležil skupaj s kraljem Ladislavom Posmrtnikom, na sestanek madžarskih magnatov. Ko je prispel tja, sta se vrgla nanj Mihaj Szilagyi in Ladislav Hunjady, katerega je Celjan v samoobrambi ranil na levi roki. Ko je podlegel premoči, so ga močno ranjenega vrgli na mizo in obglavili.
- 1457 v januarju. Izbruh sporov za veliko celjsko dediščino. Kot dediči nastopijo: cesar Friderik III. Habsburški, madžarski kralj Ladislav Po-

smrtnik, vojvoda Zigmund Tirolski, grof Ivan Goriški, vojvodinja Marjeta Tešinsko-Glogovska, Katarina vdova Urha II. Celjskega in celjski vojskovodja Jan Vitovec. Slednji še istega leta stopi skrivač v zvezo z cesarjem Friderikom III., s katerim se sporazume o delitvi celjske dediščine.

- 1457 16. 3. Madžarski velikaš Ladislav (Laszlo) Hunjady, zahrbtni morilec kneza Urha II. Celjskega, javno obglavljen v Budimu. Njegov sin Matija, poznejši kralj Matija Korvin, pa je odpeljan kot talec.
- 1457 23. 11. Umrje v Pragi kralj Ladislav Posmrtnik, po materini strani celjske krvi.

- 1458 spomladi. Sprava med cesarjem Friderikom III. in kneginjo vdovo Katarino Celjsko. Habsburžani dobijo slovenski, Katarina pa hrvatski del celjske kneževine.

- 1458 spomladi. Jan Vitovec se polasti Zagreba, ki je bil skozi 60 let celjska posest.

- 1459 17. 2. Del madžarskega plemstva, Baumkircher, Ellerbacher in Jan Vitovec izvolijo cesarja Friderika III. za kralja Madžarske. Izbruh sovražnosti med cesarjem Friderikom III. in goriškimi grofi. Cesarjev general Jan Vitovec zasede goriška posestva na Koroškem, predvsem pa mesto Lienz. Cesar Friderik III. ga zato nagradi s tem, da mu podeli mesto in gosposčino Lienz ter grofijo Zagorje na Hrvatskem. Vdova Katarina Celjska proda nato Vitovcu še vse celjske gradove na hrvaškem ozemlju, zase pa obdrži le še gosposčino Krško, katero pozneje pravtako proda Vitovcu. Do svoje smrti si je obdržala le mesto Krško, kjer je nastavila svojega oskrbnika, sama pa je odšla v Dubrovnik.

Sic transit gloria Ciliensis! Tako je preminula slava Celjanov.

Iz gornjih zgodovinskih podatkov, ki so s tem prvič objavljeni v slovenskem jeziku, je razvidno naslednje:

Vsa celjska diplomatska, politična in vojaška dejavnost se razvija na peterokotniku Avstrija, Slovenija, Madžarska, Poljska in češka. Celjani niso ne imeli ne zasledovali nikakšne „jugoslovanske“ politike, ki je takrat sploh ni bilo, ker ni bilo „jugoslovanskega“ vprašanja. Bolgarija, Srbija in Makedonija so bile samo še turške pokrajine in kot takšne za Celjane malo mikavna politična periferija.

Celjani nastopajo v srednjeevropski, ne pa v jugovzhodni politiki. Srednja Evropa in Podonavje, tu je njihovo glavno torišče. Cilj Celjanov je bil v eni izmed teh dežel nastopiti kot samostojen politični faktor. Zato so ustvarili potrebne predpogoje in sicer: Barbara Celjska je bila češka, italijanska, madžarska, hrvaška in nemška kraljica ter cesarica rimsko-nemškega cesarstva. Njen oče Herman II. Celjski ni bil le tast cesarja Zigmunda, temveč tudi njegov zunanji minister, ki je podpisoval in ratificiral državne listine kot prvi za cesarjem. Njena sorodnica Ana Celjska je bila kraljica združene

Poljske in Litve. Barbarin nečak Urh II. Celjski je bil zaporedoma kraljevski namestnik (regent) na Madžarskem, Češkem, v Avstriji in zopet na Madžarskem.

Ker sta Avstrija in Madžarska predstavljali velik politični riziko za Celjane, so ti imeli cilj oklicati svojo kneževino tudi formalno za neodvisno. Prvi korak k temu cilju je bilo povišanje Celjanov v knežji stan, drugi korak pa skrivni vojaški in politični pakti s Čehi in Poljaki.

Celjani so dejansko vladali na Madžarskem, in sicer v imenu mladoletnega kralja Ladislava Posmrtnika, ki je bil po materi itak celjske krvi. To je moralo tako ponosen narod, kot so Madžari, razdražiti do krvi. Prizpati je treba, da je celjska oholost na Madžarskem in Hrvatskem pripomogla, da je ta ponosni in politično sposobni rod tako tragično izginil iz zgodovine.

V ospredje stopa še en dejavnik, ki doslej ni bil nikoli omenjen, namreč slovenska vojska. Res je, da so v celjski vojski služili tudi tujci, n. pr.: Nemci, Hrvati, Madžari, Poljaki, Čehi in tudi Italijani, toda glavnina je bila slovenske narodnosti.

Celjski knezi so se mogli zanesti samo na vojaštvo, ki je bilo v Sloveniji tudi doma, kajti v slučaju napada od zunaj, in teh je bilo veliko, to vojaštvo ni branilo samo svojih knezov, temveč tudi svoje in svoje domove sploh.

Tako je bila slovenska celjska vojska slavni in z zmagami na bojnih poljih ovenčani predhodnik slovenskega domobranstva. Prvi kot drugi so pokazali, da znajo krepko udariti, kadar je ljubljena domovina v nevarnosti, in da se ne bojijo umreti, kadar dolžnost zahteva najvišje, namreč življenje za domovino.

Sodim, da je iz gornjih zgodovinskih podatkov vsakemu Slovencu mogoče spoznati, kako veliko vlogo so Celjani in z njimi prav Slovenci igrali v zgodovini srednje Evrope, in da o kaki „jugoslovanski orientaciji“ Celjanov sploh ne more biti govora. Eno so namreč neizpodbitna zgodovinska dejstva, drugo pa so podtikanja manipulativnega značaja, ki so vrh tega nastala šele po l. 1918!

(Sledi)

✦ Bogo Pregelj

Nepričakovano je odšel v petek, 27. oktobra k Bogu po večno plačilo domobranski častnik Bogo Pregelj. Ko so komunisti v Sloveniji sprožili krvavo revolucijo, je pokojnik bil med onimi, ki so prave komunistične cilje poznali in je s svojim vstopom v protikomunistične borbe to tudi potrdil. Temu svojemu prepričanju je ostal zvest do nenadne smrti. Hudo prizadeti družini izrekamo naše občuteno sožalje, njega bomo pa ohranili v spoštljivem spominu.

OD 1. 9. 1978 DO 31. 10. 1978:

v dolarjih

Za zavetišče:

	v pesih	Rupnik Ivan, Kanada	2
Jagodić Florjan	4.600	Starič Lojze	2
Amon Janez	10.000	Poljanec Jože	2
Jurše Leopold	3.000	Horvat Franc	4
Dimnik Janko	3.000	Rabzelj Ivan	4
Ogar Anton	10.000	Koritnik Tone	4
Pucko Vinko	5.000	Grebenc Jože	4
Prebitek ob 3 obletnici bla-		Strojin Franc	3
goslovitve zavetišča —		Boh Jože, USA	3
		Makše Ivan	3

27. 8. 1978

V spomin na pok. Janeza Juhant:

Rovan Anton — družina . 10.000

V spomin na pok. Angelo Keržič:

Rovan Anton — družina . 10.000

V spomin na pok. Ivanko Aleš:

Rovan Anton — družina . 10.000

Zajec Milan, USA (dol) . 10

Zajec Karel, USA (dol) . 10

V spomin na pok. Marijo Petelin:

Rovan Anton — družina . 10.000

Marija Rus roj. Zorc ... 10.000

V spom. na pok. Francko Avguštin:

Avguštin Franc

V spom. na pok. Vinka Marinšek:

Benedičič Miha

V spom. na pok. sošolca in soborca

Bogota Pregelj:

Inž. Matičič Anton

Inž. Matičič Anton

Tiskovni sklad gl. Tabor:

v pesih

Šušteršič Božo

Tome Valentin

Uštar Franc

Filipič Bogo

R. K., Castelar

Invalidski sklad:

v dolarjih

Rupnik Ivan	7
Starič Lojze	20
Poljanec Jože	5
Horvat Franc	5
Kukovica Jože	2
Rabzelj Ivan	5
Koritnik Tone	5
Stibernik Tone	2
N. N.	8
Rebernak Mary	8
Koritnik Francka	6
Rabzelj Francka	5
Petkovšek Vinko	2
Pust Jože	2
N. N.	4
Šušteršič Janez	2
Šušteršič mlajši	10
Benčina Ivan	2
Palčič Ivan	10
Malevič Tone	4
Matkovič Martin	2
Cerar Jože	20

Vsem, ki so širom sveta z nami v našem nenehnem boju za

BOGA — NAROD — DOMOVINO

ter bratom in sestram, ki še ječijo v rdeči sužnosti, naj
novorojeni človek-Bog

z blagoslovom božiča

nakloni toliko zdravja sil in dobre volje, da bi preko
naše vztrajnosti v združenih naporih

ново leto 1979

pomenilo tudi novi, velik korak bliže k svobodi.

Želijo: TABOR ZDSPB in Konzorcij „Tabora“.

Našim mrtvim junakom bomo izkazali največjo čast s tem, da ne bomo nikdar, nikjer in ob nobeni priložnosti nehali delati za to, za kar so oni dali svoja življenja. Ker so nam zaslepljeneci odvzeli orožje, ko je bil še čas, da bi v družbi svobodnih narodov dokončno uničili krvavo golazen še preden se je razlezla preko celin, moramo spremeniti taktiko in način borbe! Bodimo marljive mravlje, bodimo termiti, ki nikdar ne nehajo glodati zidovja krvave rdeče trdnjave, dokler se ne bo zrušila!

Da bo „TABOR“ lahko zagovornik resnice in klicar k neprestanemu boju do končne svobode našega zaslužjenega naroda, mora redno izhajati! Če hoče redno izhajati, ga moramo redno plačevati! Zavedajte se tega! „TABOR“ nima mecenov! Poravnajte redno naročnino, naborajte novih, plačujočih naročnikov in prispevajte v nas Tiskovni sklad

NA UREDNIŠKI MIZI

G. Stane Buda: — Nikakor si ne prizadevamo, da bi bili naš izključni dopisnik. Toda razumeli boste, da ob skrajnem pomanjkanju prostora ne moremo nadaljevati z objavljanjem vaših prispevkov, ki jih istočasno v kopijah pošiljate vrsti drugih publikacij in celo zasebnikom, kot da bi šlo za obvezne tekste. — Borčevske pozdrave!

V S E B I N A

El Papa que vino del silencio	289
Papež, ki je prišel iz molka	290
Se britanska vest oglašča?	291
Usodni dnevi — usodni koraki	292
Govorimo resnico!	295
Ob 35-letnici ustanovitve Slovenskega domobranstva	297
Resolucija občnega zbora TABORA ZDSPB	300
VI. oddelek (dr. Stanko Kociper)	301
Iz društev	309
Izjave škofa Grmiča (T. S.)	311
Naše čestitke	313
Naši možje	314
Vsemirsko jugoslovanstvo (Branko Pristivšek)	314
† Bogo Pregelj	319
Darovali so	320
Na uredniški mizi	III

